

ВІДГУК

**офіційного опонента доктора економічних наук, професора
Шарко Маргарити Василівни дисертаційну роботу Му Цзяньмін
на тему «Інноваційно-інформаційна основа стратегії управління
промисловим підприємством в економіці знань»,
що представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 073 – Менеджмент**

Актуальність теми наукового дослідження

Нестабільність економічного середовища і високий рівень ринкових ризиків спонукають підприємства до активного пошуку ефективних стратегій розвитку, що відповідають сьогоdnішнім викликам. Розвиток промислового підприємства в сучасних умовах ефективно може відбуватися тільки на інноваційній основі. Формування стратегії розвитку промислового підприємства в сучасних умовах господарювання вимагає врахування специфічних факторів інноваційного розвитку в умовах економіки знань. Нові підходи до формування стратегії розвитку промислового підприємства вимагають враховувати ті зміни, які відбулися з факторами розвитку підприємства в умовах прискорення НТП.

Особливої важливості набуває парадигма розвитку промислового підприємства в умовах зростання наукоємності його виробництва, проблема створення бізнес-партнерського союзу промислового підприємства із освітніми та науковими установами, рішення якої дозволяє в значній мірі підвищити ефективність стратегічного розвитку підприємства. Концептуальний базис формування стратегії розвитку промислового підприємства в умовах зростання наукоємності його виробництва, має враховувати формування і забезпечення потенціалу стратегічного розвитку, зокрема на основі бізнес-партнерських відносин, узгодженість стратегій партнерів.

Необхідність розробки теоретико-методичних основ формування стратегії розвитку наукоємного промислового підприємства з урахуванням впливу НТП в умовах економіки знань на фактори середовища і за умови створення бізнес-партнерської союзу з ЗВО для підвищення потенціалу стратегічного розвитку підприємства, визначили вибір теми, її мету, завдання, предмет, структуру та

основні напрями дослідження. І саме це актуалізує обрану Му Цзяньмін тему.

Таким чином, тему дисертації можна вважати актуальною та своєчасною.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Наукові положення, висновки та рекомендації виконаного дослідження базуються на застосуванні загальнонаукових і спеціальних методів дослідження. Основні положення, які містять певну наукову новизну, базуються на вивченні та опрацюванні автором результатів сучасних фундаментальних та прикладних досліджень українських і зарубіжних вчених з проблематики формування стратегії розвитку підприємства, даних підприємств та закладів вищої освіти, Державної служби статистики України, періодичних видань, чинного законодавства, власних досліджень.

Обґрунтованість результатів роботи підтверджується використанням сучасних методів дослідження – порівняльного аналізу, узагальнення, систематизації, емпіричного дослідження, експертних оцінок, системного та логічного підходів, діалектичного і порівняльного, економіко-статистичного і економіко-математичного моделювання.

Відповідно до мети дослідження, яка полягає в розробці і обґрунтуванні теоретико-методичних положень та рекомендацій щодо формування стратегії розвитку промислового підприємства на засадах бізнес-партнерства, у роботі розвинуто понятійний апарат, визначено сутність і проблеми формування стратегії розвитку підприємства на засадах бізнес-партнерства. Досліджено стан і розвиток промислових підприємств в Україні та Китаї. Розроблено класифікацію факторів, що впливають на стратегічний розвиток промислового підприємства та характер їх змін під впливом прискорення НТП та класифікацію потенційних стратегічних бізнес-партнерів. Вивчено інноваційну діяльність потенційних стратегічних бізнес-партнерів в секторі освіти та науки, інноваційну спрямованість їх стратегічних інтересів та можливості щодо забезпечення інноваційного розвитку виробництва, розробити методичні засади

і модель відповідної оцінки. Запропоновано власні підходи і рекомендації до формування стратегії розвитку промислового підприємства на засадах бізнес-партнерства в інноваційній сфері із застосуванням концепції інтегративного управління. Розроблено низку рекомендацій стосовно вибору інноваційно-орієнтованого закладу вищої освіти в якості стратегічного бізнес-партнера; узгодження стратегій розвитку промислового підприємства та інноваційно-орієнтованого закладу вищої освіти, обраного в якості стратегічного бізнес-партнера для створення бізнес-партнерства в інноваційній сфері. Сформовано організаційно-методичне забезпечення процесу формування стратегії та моделі інтегративного управління, розроблено рекомендації щодо його застосування в управлінні підприємством.

Структура роботи логічна і завершена. Зміст дисертації, який відповідає назві теми, засвідчує завершеність дослідження. Поставлені завдання, елементи авторської новизни та висновки дослідження свідчать про строгу відповідність роботи «науковій формулі» дисертації.

Основні наукові результати дисертації

Основним науковим доробком дисертації слід вважати *вирішення наукового завдання, що має істотне значення для економіки та управління підприємствами як галузі науки* – розроблення комплексу теоретико-методичних положень та рекомендацій щодо формування стратегії розвитку промислового підприємства на засадах бізнес-партнерства на спільній інноваційно-інформаційній основі і виробленні на їх основі рекомендацій стосовно їх застосування у випадку, коли підприємство обирає в якості стратегічного бізнес-партнера інноваційно-орієнтований заклад вищої освіти. Основні наукові результати полягають у такому:

- удосконалено концептуальні засади формування стратегії розвитку промислового підприємства на засадах бізнес-партнерства (с. 184-186) у двох напрямках: 1) адаптації засад до інноваційної сфери та розробки нових підходів до формування стратегії, які забезпечує балансування інтересів бізнес-партнерів (с.191) і функціонально-організаційна модель партнерських

відносин (с.185-210), б) розробки рекомендацій щодо вибору інноваційно-орієнтовано закладу вищої освіти в якості стратегічного бізнес-партнера (с.181-184);

- розроблено рекомендації щодо узгодження стратегій розвитку промислового підприємства та інноваційно-орієнтованого закладу вищої освіти, обраного в якості стратегічного бізнес-партнера для створення бізнес-партнерства в інноваційній сфері, які узгоджують стратегію у розрізі основних етапів інноваційного процесу, характеру освітніх послуг, наукових досліджень і розробок, форм інтеграції партнерів (с. 213-229);
- удосконалено методичні засади оцінки стратегії розвитку закладу вищої освіти як потенціального стратегічного бізнес-партнера промислового підприємства шляхом розробки рекомендацій та моделі визначення простору стратегічних позицій ЗВО, які, на відміну від існуючих, оцінюють його інноваційну активність та потенціал забезпечення інноваційного розвитку виробництва з урахуванням інноваційної спрямованості стратегічних інтересів (с.135-146);
- доповнено класифікації потенційних стратегічних бізнес-партнерів промислового підприємства і факторів, що впливають на його стратегічний розвиток. Додані ознаки інноваційної спрямованості стратегічних інтересів, характеру проблем бізнес-партнерства та їх змін під впливом прискорення НТП, профільності партнерів із сектору освіти та науки (с. 110-126);
- дістало подальшого розвитку концептуальні засади інтегративного управління підприємством, яке обрало стратегію бізнес-партнерства. Об'ємне розгортання предметного, ієрархічного та функціонального напрямків структурної моделі інтегративного управління підприємством визначає змістовність основних етапів процесу формування стратегії і показників розвитку підприємства та ефективності стратегічного бізнес-партнерства (с.158-170);
- набуло подальшого розвитку організаційно-методичне забезпечення процесу формування стратегії розвитку промислового підприємства на засадах бізнес-партнерства шляхом застосування концептуальної структурної моделі

інтегративного управління для вироблення рекомендацій щодо його застосування в процесі управління підприємством (с.184-192);

- розширено та конкретизовано понятійний апарат стратегічного управління розвитком підприємства на засадах бізнес-партнерства. Визначення понять інноваційно-орієнтованого розвитку, стратегії розвитку промислового підприємства на основі бізнес-партнерства, інноваційної орієнтованості бізнес-партнера, враховує стратегічний характер та тривалість дії інноваційного фактору розвитку (розділ 1);
- оригінальним є *авторський підхід до розробки методичного забезпечення формування стратегії розвитку промислового підприємства на засадах бізнес-партнерства*. Авторською новацією є розробка концепції формування стратегії розвитку промислового підприємства на засадах бізнес-партнерства, заходи по вибору ЗВО в якості бізнес-партнера промислового підприємства, розробка рекомендації щодо узгодження стратегій їх розвитку в якості бізнес-партнерів (с.184-210, 213-229);
- розвинуто теоретично-прикладні засади та запропоновано методичні підходи і рекомендації щодо *оцінювання потенціалу стратегічного розвитку промислового підприємства, критерієм якого пропонується розуміти баланс стратегічних інтересів бізнес-партнерів* (с.195-204). Оцінка дає можливість, крім відбору стратегічного бізнес-партнера, управляти потенціалом стратегічного розвитку промислового підприємства;
- розроблено *методичні засади оцінки стратегії розвитку закладу вищої освіти як потенціального стратегічного бізнес-партнера промислового підприємства* шляхом розробки рекомендацій та моделі визначення простору стратегічних позицій ЗВО, які, на відміну від існуючих, оцінюють його інноваційну активність та потенціал забезпечення інноваційного розвитку виробництва з урахуванням інноваційної спрямованості стратегічних інтересів (с. 135-146).

Наведені наукові результати представляють завершене дослідження і вирішують важливе наукове завдання на відповідному науковому рівні.

Достовірність результатів, повнота відображення висновків і пропозицій дисертації в опублікованих автором роботах

Наукові положення, висновки й рекомендації, сформульовані у дисертації, є достовірними. Достовірність забезпечено значним обсягом наукових джерел (210 найменувань), дотичних прямо чи опосередковано до проблематики дослідження, використанням значного обсягу матеріалів даних державної служби статистики України, промислових підприємств та ЗВО, власних досліджень і використанням сучасних методів досліджень та апробацією результатів дисертації на підприємствах та конференціях.

Висновки дисертації і основні пропозиції, відображені у відповідних елементах наукової новизни, у повній мірі та з достатньою аргументованістю знайшли відображення у 9 публікаціях автора: 1 монографії, 3 статтях у наукових фахових виданнях України, що включені у міжнародні наукометричні бази, 1 статті у наукових періодичних виданнях інших держав, що індексується у міжнародній наукометричній базі Scopus. Основні положення дисертації доповідались на 4 науково-практичних конференціях, за результатами участі у яких опубліковано тези доповідей.

Вимоги Постанови КМУ від 06.03.2019 № 167 «Про проведення експерименту з присудження ступеню доктора філософії» зі змінами, згідно Постанови КМУ від 21.10.2020 № 979, до кількості публікацій у спеціалізованих виданнях виконано. Наукові результати, викладені у дисертації та публікаціях, одержані автором самостійно та повною мірою відображають основні результати та наукову новизну дослідження.

Кількість, обсяг і якість друкованих праць надають авторові право публічного захисту дисертації.

Практичне значення результатів дослідження

Практичне значення результатів дисертаційного дослідження обумовлено представленням завершених методичних положень і практичних рекомендацій керівництву промислових підприємств ТОВ «Одетекс», ТОВ «Поліпласт»,

Громадської організації «Центр міського розвитку та інформаційних технологій», спрямованих на удосконалення процесу формування стратегії розвитку підприємства на засадах бізнес-партнерства, а також їх використання в навчальному процесі Одеського національного політехнічного університету та у діяльності Наукового парку Одеського національного політехнічного університету, про що є відповідні довідки.

Академічна доброчесність

Порушень академічної доброчесності (академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації) в дисертації та наукових працях, у яких висвітлені основні наукові результати дисертаційного дослідження Му Цзяньмін, не встановлено.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації

До недоліків та зауважень дискусійного характеру слід віднести:

1. Потребує уточнення класифікація потенційних стратегічних бізнес-партнерів і факторів (с.111-119 дисертації), що впливають на стратегічний розвиток промислового підприємства: не зрозуміло хто ще, окрім ЗВО відноситься до потенційних стратегічних бізнес-партнерів.
2. Не отримали тлумачення показники, за якими побудований аналіз цілей інноваційного розвитку ЗВО (с. 176 дисертації) та основи побудови матриці з виокремленням основних зон та отриманням окремих факторів певного розміру дисертації.
3. На с.136-146 дисертації (рис. 2.9) автор наводить визначення простору стратегічних позицій закладу вищої освіти і вид відповідної стратегії, і описує області позицій, але не розкриває значення осей та шкали оцінювання, що робить зміст незрозумілим.
4. Цільова функція моделі узгодження стратегій розвитку промислового підприємства та ЗВО-партнера має в собі суміш виконавців, ресурсів, подій, цілей, тобто немає однозначного математичного вирішення. Вважаю за доцільне та можливе представлення моделі узгодження у вигляді

алгоритму та системи рівнянь стосовно кожного учасника партнерства, що зробить модель більш практично цінною й ширше вживаною, придатною для комерціалізації

5. Автором пропонується методика оцінки балансу інтересів промислового підприємства (с.195-213 дисертації), проте не зрозумілим залишилися показники, за якими буде оцінюватись баланс інтересів ЗВО в якості бізнес-партнера. Організаційна модель бізнес-партнерства (с.191 дисертації, рис.3.9) дійсно дозволяє оцінювати баланс партнерських відносин, але необхідний відбір відповідних показників, склад яких є дискусійним.

Водночас, наведені зауваження та дискусійні моменти роботи не знижують значущості її результатів, а вказують на можливість продовження здобувачем Му Цзяньмін досліджень проблематики дисертації та можуть стати основою наукової дискусії під час захисту.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Му Цзяньмін на тему «Інноваційно-інформаційна основа стратегії управління промисловим підприємством в економіці знань» є самостійною кваліфікаційною науковою працею, яка виконана на актуальну тему. За своїм змістом відповідає спеціальності 073 – Менеджмент. Отримані результати та висновки мають наукову новизну, важливе теоретичне та практичне значення, роблять безперечний внесок у теорію та практику управління підприємствами.

Дослідження виконано на високому науковому рівні, матеріал викладено чітко й обґрунтовано з вмілим використанням графічного підходу до викладення, що значно полегшує сприйняття матеріалу. Усі положення, результати і висновки є аргументованими. Впровадження результатів дисертаційної роботи підтверджено документально, про що свідчать акти про впровадження, наведені у додатках до дисертації.

Порушень академічної доброчесності у роботі не виявлено.

За змістом, актуальністю, науковою новизною та практичною цінністю робота відповідає вимогам: пунктів 10, 11, 12 «Порядку проведення

експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. №167 зі змінами згідно Постанови КМУ від 21.10.2020 № 979 та чинним вимогам МОН України, а автор дисертації на тему «Інноваційно-інформаційна основа стратегії управління промисловим підприємством в економіці знань» – Му Цзяньмін – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 – Менеджмент.

Офіційний опонент:

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри туризму
Державного вищого навчального закладу
«Приазовський державний технічний університет» МОН України

М.В. Шарко

Підпис Шарко М.В. засвідчую
Проректор з наукової роботи
Державного вищого навчального закладу
«Приазовський державний технічний
університет» МОН України
к.т.н., доцент

І.А. Ленцов